

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Comunități de energie din surse regenerabile

Documentul QA este structurat pe următoarele componente:

1. Noțiuni generale
2. Cine poate participa și cum se organizează membrii
3. Cum se creează comunitatea: pași practici
4. Aspecte tehnice: proximitate, racordare, capacitate, contorizare
5. Funcționare, partajare și facturare
6. Tarife, costuri, beneficii și finanțare
7. Energie nepartajată, vânzare, piață și echilibrare
8. Guvernanță, schimbări în comunitate și riscuri
9. Modele practice de comunități

1. Noțiuni generale

1. Ce este o comunitate de energie din surse regenerabile?

Este o formă organizată prin care mai mulți membri – persoane fizice, autorități publice locale, asociații de coproprietari, IMM-uri, instituții sau alte persoane juridice eligibile – participă la producerea, utilizarea, gestionarea și partajarea energiei din surse regenerabile. Practic, membrii se asociază pentru a beneficia de energie produsă local și pentru a păstra beneficiile în comunitate.

2. Comunitatea de energie este același lucru ca un parc fotovoltaic?

Nu. Un parc fotovoltaic este o instalație de producere a energiei electrice. Comunitatea de energie este o entitate juridică prin care membrii dețin, folosesc sau beneficiază de o centrală electrică ce utilizează surse de energie regenerabilă și stabilesc reguli de partajare a energiei electrice produse și a beneficiilor.

3. Care este diferența dintre o comunitate de energie și un prosumator de energie din surse regenerabile?

Prosumatorul de energie electrică din surse regenerabile produce energie pentru propriul loc de consum. Comunitatea de energie presupune o inițiativă colectivă: energia produsă de centrala electrică a comunității este alocată mai multor membri, potrivit regulilor aprobate de aceștia și aplicate în relația cu operatorul sistemului de distribuție și furnizori.

4. Care este scopul principal al unei comunități de energie?

Scopul principal este, mai degrabă să ofere membrilor beneficii economice, sociale și de mediu: reducerea costurilor energetice, utilizarea energiei regenerabile, creșterea autonomiei energetice locale, implicarea cetățenilor și sprijinirea dezvoltării comunitare, decât pentru obținerea profitului financiar.

5. Ce înseamnă că beneficiile trebuie să rămână la nivel local?

Înseamnă că proiectul este gândit în primul rând pentru a acoperi nevoile membrilor și ale comunității: gospodării, blocuri locative, instituții publice, servicii locale, întreprinderi mici sau categorii vulnerabile, apoi pentru vânzarea surplusului de energie electrică, care nu a putut fi partajat membrilor, pe piață.

6. Ce tipuri de comunități de energie pot exista?

Comunități locale și comunități regionale. Diferența ține de nivelul rețelei electrice la care este racordată centrala electrică și de amplasarea locurilor de consum ale membrilor și a centralei. Pentru beneficiari, clasificarea se aplică la etapa de verificare tehnică de către operatorul sistemului de distribuție a proximității locurilor de consum ale acestora.

7. Poate comunitatea să producă doar energie solară?

Energia solară fotovoltaică este cea mai simplă și ușor de explicat tehnologie pentru început, dar conceptul comunităților de energie din surse regenerabile poate include și alte surse regenerabile, în funcție de cadrul legal, fezabilitatea tehnică și modelul de proiect: eolian, biomasă, biogaz sau soluții combinate.

8. Este comunitatea de energie o soluție pentru toți consumatorii?

Nu în mod automat. Ea este utilă atunci când există un grup real de membri, consum suficient, un amplasament potrivit, posibilitate de racordare, administrare transparentă și un model financiar viabil. În unele situații, soluția individuală de prosumator sau eficiența energetică poate fi mai potrivită.

9. Ce problemă practică rezolvă comunitatea?

Comunitatea permite persoanelor sau instituțiilor care nu pot instala singure suficiente panouri fotovoltaice, nu dispun de un amplasament potrivit/suficient sau vor să acționeze colectiv, să participe la producerea și utilizarea energiei regenerabile, cu reguli comune și beneficii împărțite între membri.

10. Ce aduce nou conceptul de comunitate de energie?

Conceptul de comunitate de energie aduce o abordare colectivă a producerii și utilizării energiei regenerabile. Membrii nu acționează separat, ci își coordonează resursele, consumul și deciziile pentru a obține beneficii comune la nivel local.

2. Cine poate participa și cum se organizează membrii

11. Cine poate deveni membru al unei comunități?

În funcție de condițiile legale și tehnice aplicabile, pot participa persoanele fizice, asociațiile de proprietari/coproprietari din condominiu, persoanele juridice fără scop lucrativ, întreprinderile mici și mijlocii, localitățile reprezentate de autoritățile publice locale, instituțiile publice în limitele legale și, precum și consumatorii vulnerabili.

12. Pot participa gospodăriile casnice?

Da, gospodăriile casnice sunt printre beneficiarii principali ai acestui mecanism, mai ales atunci când mai mulți consumatori din aceeași zonă doresc să reducă facturile și să participe la un proiect comun de energie regenerabilă.

13. Pot participa locatarii dintr-un bloc?

Da, modelul de condominiu este unul dintre cele mai practice pentru mediul urban. Inițiativa poate fi organizată prin asociația de coproprietari, iar energia poate fi orientată către consumul spațiilor comune sau, în funcție de modelul tehnic și juridic, către membrii participanți.

14. Pot participa autoritățile publice locale?

Da. Primăriile pot avea un rol important: inițiază discuții, identifică instituții și consumatori locali, contribuie cu spații sau terenuri, facilitează comunicarea și pot fi membri ai comunității, în limitele cadrului legal aplicabil.

15. Pot participa școlile, grădinițele sau instituțiile medicale?

În principiu, instituțiile publice pot fi parte a unui model comunitar dacă forma juridică și regimul lor de administrare permit acest lucru. Pentru fiecare caz trebuie verificată eligibilitatea, dreptul de administrare asupra imobilelor și condițiile speciale aplicabile sectorului public.

16. Pot participa IMM-urile?

Da, întreprinderile mici și mijlocii pot participa, cu condiția ca participarea în comunitate să nu constituie activitatea lor comercială sau profesională principală. Scopul este păstrarea caracterului comunitar, nu transformarea mecanismului într-o afacere de vânzare a energiei.

17. Poate participa o întreprindere mare?

Nu. Întreprinderile mari nu pot fi membri ai comunităților de energie. Acest mecanism este destinat cetățenilor, administrațiilor publice locale (APL-urilor), asociațiilor, instituțiilor publice, organizațiilor eligibile și IMM-urilor, cu accent pe beneficii locale și participare comunitară.

18. Participarea este obligatorie pentru locuitorii unei localități sau ai unui bloc?

Nu. Participarea trebuie să fie voluntară. O comunitate de energie nu poate fi impusă tuturor locuitorilor. Membrii aderă în baza unei decizii informate, a statutului și a regulilor aprobate.

19. Poate un membru să iasă din comunitate?

Da, principiul participării voluntare presupune dreptul de retragere în orice moment, în conformitate cu statutul/actul de constituire. În acest sens, statutul trebuie să prevadă procedura: notificare prealabilă, regularizarea contribuțiilor, efectele asupra energiei partajate și modul de actualizare a datelor la operator și Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE).

20. Pot adera membri noi după constituire?

Da, dar aderarea trebuie gestionată formal. Trebuie verificat dacă noul membru respectă criteriile de eligibilitate și proximitate, ulterior este necesară actualizarea acordului de partajare sau registrului comunității.

21. Câți membri sunt necesari pentru a porni o comunitate?

Este nevoie de minimum doi membri sau asociați. Practic, pentru fezabilitate și impact este recomandabil un grup mai larg, cu consum suficient și cu interes real de participare pe termen lung.

22. Cine conduce comunitatea?

Comunitatea este controlată de membrii sau asociații săi. Ea are administrator și organe de conducere stabilite prin statut sau actul de constituire. Astfel, membrii decid regulile, iar administratorul le aplică transparent.

23. Ce înseamnă guvernanță democratică?

Înseamnă că deciziile importante sunt luate de membri, pe baza unor reguli clare, transparente și nediscriminatorii. Statutul trebuie să evite concentrarea controlului în mâna unui singur membru sau a unei entități care ar putea folosi comunitatea în scopuri pur comerciale.

24. Membrii trebuie să contribuie financiar în mod egal?

Nu neapărat. Contribuțiile pot fi egale, proporționale cu consumul, proporționale cu beneficiul așteptat sau stabilite printr-o formulă mixtă. Esențial este ca regula să fie clară înainte de investiție și să fie acceptată de membri.

25. Dacă un membru contribuie mai mult, primește mai multă energie?

Poate fi stabilit astfel, dar nu este obligatoriu. Comunitatea trebuie să aleagă o regulă de partajare: egală, proporțională cu consumul, proporțională cu contribuția, orientată spre consumatori vulnerabili sau combinată. Regula trebuie stabilită de comun acord de membri, documentată și transmisă operatorului de distribuție.

3. Cum se creează comunitatea: pași practici

26. Care sunt pașii practici pentru crearea unei comunități?

În mod orientativ, procesul începe cu formarea grupului de inițiativă, verificarea proximității la operatorul de distribuție, alegerea formei juridice, constituirea și înregistrarea persoanei juridice la Agenția Servicii Publice (ASP), pregătirea dosarului pentru ANRE, obținerea statutului de comunitate, racordarea centralei, aprobarea regulilor de partajare și începerea funcționării.

27. Care este primul pas concret pentru un grup interesat?

Primul pas este o discuție internă clară: cine dorește să participe, ce consumuri există, unde ar putea fi amplasată centrala electrică, cine poate coordona procesul și ce scop urmărește grupul – reducerea facturilor, sprijinirea instituțiilor locale, incluziune socială sau dezvoltare comunitară.

28. De ce trebuie verificată proximitatea înainte de constituire?

O condiție de eligibilitate care trebuie să fie îndeplinită pentru constituirea comunității este ca locurile de consum deținute de potențialii membri cât și centralele electrice existente sau potențiale să fie în proximitate. Astfel, în cazul în care unii din potențialii membri nu îndeplinesc această condiție precum este descrisă în reglementările aprobate, acești potențiali membri nu pot constitui o comunitate sau să se alăture la o comunitate existentă.

29. Unde se solicită verificarea proximității?

Potențialii membri sau reprezentantul lor se adresează operatorului sistemului de distribuție a energiei electrice. Operatorul verifică dacă locurile de consum și punctul propus de racordare pot fi încadrate în condițiile necesare pentru comunitatea de energie.

30. Ce informații trebuie pregătite pentru operatorul de distribuție?

În practică, sunt utile: lista potențialilor membri, adresele locurilor de consum, codurile numerice aferente locurilor de consum sau datele din contractele de furnizare, amplasamentul propus pentru centrală, capacitatea estimată, tipul sursei de producere și datele de contact ale persoanei responsabile. Modelul de cerere poate fi accesat pe paginile web oficiale ale operatorilor sistemelor de distribuție.

31. Ce se întâmplă dacă operatorul confirmă proximitatea?

Grupul poate trece la etapa juridică: alegerea formei de organizare, elaborarea statutului, constituirea/înregistrarea persoanei juridice la ASP și pregătirea documentelor pentru înregistrarea la ANRE ca comunitate de energie.

32. Ce se întâmplă dacă operatorul nu confirmă proximitatea sau racordarea?

Grupul trebuie să revizuiască modelul: alt amplasament pentru centrală, altă componentă a membrilor, capacitate mai mică, etapizare sau alt tip de proiect. Este important să nu se înceapă investiții majore fără claritate tehnică.

33. Ce formă juridică poate fi folosită?

Comunitatea de energie se constituie pe baza unei persoane juridice. Aceasta poate fi nou-creată sau deja existentă, cu condiția ca statutul, membrii și regulile de administrare să fie conforme cu cerințele aplicabile comunităților de energie și să permită înregistrarea la ANRE. Formele fără scop lucrativ, precum asociația, sunt mai ușor de aplicat și se potrivesc caracterului comunitar.

34. Este comunitatea o formă juridică distinctă?

Statutul de comunitate se obține prin înregistrarea unei persoane juridice, care trebuie să aibă statut, membri, organe de conducere și reguli compatibile cu cerințele stabilite în Regulamentul cu privire la comunitățile de energie din surse regenerabile aprobat prin HANRE nr. 743/2024.

35. Ce trebuie să conțină statutul?

Statutul trebuie să descrie scopul comunității, cine poate fi membru, cum se aderă și se iese, cum se iau deciziile, cine administrează, cum se folosesc veniturile sau surplusul, cum se aprobă regulile de partajare și cum se protejează drepturile membrilor.

36. Ce documente sunt necesare pentru înregistrarea persoanei juridice?

Pentru o asociație sau altă persoană juridică, pot fi necesare statutul, procesul-verbal al adunării de constituire, lista fondatorilor, datele privind sediul, beneficiarul efectiv și alte acte solicitate de Agenția Servicii Publice. Lista exactă trebuie verificată la ASP.

37. Ce documente pot fi necesare pentru ANRE?

Dosarul trebuie să includă cererea de înregistrare, declarația pe proprie răspundere, extrasul din Registrul de stat, statutul sau actul de constituire, notificarea operatorului de distribuție privind proximitatea și posibilitatea de racordare, precum și documente tehnice disponibile pentru centrală, dacă există.

38. Cât durează înregistrarea la ANRE?

Aceasta depinde de organizarea internă a activităților administrative, dar în practică este de până la 30 de zile, cu posibilitatea solicitării de completări sau clarificări. În practică, durata totală a proiectului depinde și de pregătirea dosarului, răspunsurile operatorului, procedurile ASP și soluțiile tehnice.

39. Cine trebuie să coordoneze procesul?

Este recomandabil ca grupul să desemneze un coordonator sau un grup de lucru. Acesta poate ține legătura cu membrii, operatorul de distribuție, ASP, ANRE, furnizorii, proiectanții și eventualii finanțatori.

40. Când trebuie implicat un expert tehnic?

Cât mai devreme, înainte de alegerea capacității centralei și înainte de angajarea investițiilor. Expertul tehnic poate evalua amplasamentul, racordarea, dimensionarea, contorizarea, producția estimată, regulile de partajare și costurile reale.

4. Aspecte tehnice: proximitate, racordare, capacitate, contorizare

41. Ce este criteriul de proximitate?

Este condiția prin care se verifică dacă locurile de consum ale membrilor și centrala electrică sunt suficient de apropiate din perspectiva rețelei electrice pentru ca energia să poată fi partajată în cadrul comunității conform regulilor aplicabile.

42. De ce proximitatea nu înseamnă doar distanță pe hartă?

Două clădiri pot fi aproape geografic, dar racordate diferit în rețea. De aceea, verificarea se face de operatorul de distribuție, care dispune de informații legate de structura rețelei electrice, nivelul de tensiune, punctele de racordare și capacitatea disponibilă.

43. Ce este plafonul de capacitate?

Plafonul de capacitate este capacitatea maximă a centralei sau centralelor comunității, stabilită pe baza consumului membrilor și a condițiilor tehnice. Limita maximă este de 1 MW, inclusiv capacitățile instalate pentru consum propriu ale membrilor, unde este cazul.

44. Cum se estimează capacitatea potrivită a centralei?

Capacitatea centralei electrice trebuie dimensionată în baza consumului anual al membrilor. Astfel, 1 kW fotovoltaic poate genera aproximativ 1200 kWh/an, totodată această cantitate poate varia în funcție de amplasament, orientare, umbră și echipamente.

45. Este mai bine ca centrala să fie cât mai mare?

Nu neapărat, obiectivul principal al comunității de energie din surse regenerabile este producerea și utilizarea energiei din surse regenerabile, mai degrabă pentru satisfacerea nevoilor de energie ale membrilor sau ale asociațiilor comunității într-un mod durabil, creând beneficii de mediu, economice sau sociale pentru membrii sau asociații respectivi ori pentru regiunile în care aceasta își desfășoară activitatea. Astfel, centrala trebuie dimensionată, urmărind acoperirea consumului membrilor în condiții economice eficiente.

46. Cine deține centrala electrică?

Modelul trebuie stabilit în documentele comunității. Centrala poate fi deținută de comunitate sau, în anumite modele, pot exista centrale proprii ale membrilor care participă la partajare. Proprietatea, folosința, întreținerea și răspunderea trebuie clarificate înainte de investiție și agreeate de comun acord între membri.

47. Poate fi folosit acoperișul unei școli, primării sau bloc?

Da, dacă există drept legal de folosință, acordul proprietarului/administratorului, aviz tehnic și posibilitate de racordare. Pentru clădiri publice sau condominii, trebuie respectate procedurile interne de aprobare și regulile privind administrarea bunurilor.

48. Ce se întâmplă dacă acoperișul este insuficient sau nepotrivit?

Comunitatea poate analiza alte amplasamente: teren public/privat, acoperișul unei alte clădiri, o centrală electrică comună în apropiere sau o capacitate mai mică. Trebuie verificate racordarea, proprietatea și costurile suplimentare.

49. Sunt necesare echipamente de măsurare speciale?

Da, funcționarea corectă presupune măsurarea energiei livrate în rețeaua electrică și consumate din rețeaua electrică pe intervale de dispecerizare și care corespund cerințelor stabilite de Regulamentul privind măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 74/2022. Operatorul de distribuție poate furniza mai multe detalii cu referire la tipul echipamentelor de măsurare a fi utilizate.

50. Cine instalează și întreține contoarele?

Regimul concret depinde de normele tehnice și de operatorul de distribuție. Astfel, echipamentele de măsurare trebuie să fie conforme, sigilate și acceptate de operator, iar defecțiunile trebuie raportate prompt.

51. Poate comunitatea include baterii de stocare?

Stocarea poate fi utilă pentru acoperirea consumului de energie a membrilor în perioada în care panourile fotovoltaice nu produc energie electrică, astfel fiind majorată cantitatea de energie electrică autoconsumată și redusă cantitatea de energie electrică produsă în surplus față de consum. Totodată, instalațiile de stocare a energiei electrice cresc costul investiției și necesită reguli privind proprietatea, exploatarea, siguranța, garanția și repartizarea beneficiilor.

52. Este necesară rămânerea în rețea pentru funcționarea comunității?

Da. Rețeaua electrică este necesară pentru livrarea energiei electrice produse către membrii comunității, precum și pentru acoperirea consumului atunci când producția locală este insuficientă.

5. Funcționare, partajare și facturare

53. Ce este partajarea energiei?

Partajarea energiei este alocarea energiei produse de centrala electrică a comunității către locurile de consum ale membrilor, în baza regulilor aprobate de comunitate și transmise operatorului de distribuție.

54. Energia ajunge fizic direct de la panouri la fiecare membru?

Partajarea este, în principal, un mecanism de alocare măsurată și facturare prin rețea. Energia produsă este livrată în rețea sau acoperă consumul local conform schemei tehnice, iar operatorul calculează cantitățile alocate fiecărui membru și o transmite furnizorului pentru a fi luată în considerare la facturare.

55. Cine stabilește regulile de partajare?

Membrii comunității stabilesc regulile de partajare prin acord intern. Regulile trebuie să fie clare, transparente și comunicate operatorului de distribuție, pentru ca acesta să poată aplica alocarea în datele de măsurare și facturare.

56. Ce modele de partajare pot fi folosite?

Modelele pot fi diferite: partajare egală între membri, partajare proporțională cu consumul, proporțională cu contribuția financiară, prioritate pentru consumatori vulnerabili, prioritate pentru instituții publice sau formule mixte. Modelul trebuie să fie acceptat de toți membrii.

57. Energia partajată poate depăși consumul unui membru?

Nu. Energia partajată unui membru trebuie să fie limitată de consumul său în intervalul de dispecerizare respectiv.

58. Ce se întâmplă cu energia electrică nepartajată?

Energia electrică livrată în rețeaua electrică și nepartajată poate fi vândută către un furnizor al serviciului universal de energie electrică în condițiile semnării unui contract în acest sens cu comunitatea sau către alți participanți la piața energiei electrice, inclusiv piețele organizate, atât direct, cât și prin intermediul agregatorilor.

59. Ce se întâmplă dacă un membru consumă mai mult decât energia partajată?

Diferența este acoperită prin contractul existent cu furnizorul de energie. Membrul rămâne consumator final și va plăti energia furnizată conform contractului, tarifelor și prețurilor aplicabile.

60. Cât de des se face partajarea?

Partajarea se face lunar, pe intervale de dispecerizare, ceea ce permite alocarea clară a energiei în raport cu producția și consumul. Astfel, partajarea se face obiectiv pe baza datelor măsurate, nu prin estimări arbitrare.

61. Se pot schimba regulile de partajare?

Da, dar modificările trebuie făcute formal și comunicate operatorului de distribuție. Astfel, notificarea respectivă se expediază până la data de 25 a lunii calendaristice, în care au avut loc modificările respective, pentru aplicare din luna următoare.

62. Cine transmite datele de partajare furnizorului?

Operatorul de distribuție are rolul de a procesa datele măsurate și de a transmite furnizorilor informațiile necesare privind consumul, energia partajată și, după caz, energia nepartajată.

63. Membrii primesc o factură separată de la comunitate?

Depinde de modelul financiar intern. Factura energiei electrice rămâne în relația cu furnizorul cu care are încheiat contract de furnizare a energiei electrice. Comunitatea poate emite solicitări interne pentru contribuții, cotizații, costuri de întreținere sau rambursarea investiției, dacă aceste mecanisme sunt prevăzute în statut și în regulile interne.

64. Membrii pot avea furnizori diferiți?

În principiu, membrii își păstrează dreptul de consumatori finali, inclusiv dreptul de a schimba furnizorul. În practică, mecanismul de partajare trebuie coordonat cu operatorul de distribuție și furnizorii implicați, pentru ca datele de facturare să fie aplicate corect.

6. Tarife, costuri, beneficii și finanțare

65. Cum apar economiile pentru membri?

Economiile apar prin reducerea cantității de energie cumpărate de la furnizor și prin regimul tarifar aplicabil energiei partajate. Valoarea concretă depinde de consumul fiecărui membru, producția centralei, orele de consum, tarife, contribuțiile interne și costurile de investiție.

66. Se poate promite o reducere fixă a facturii?

Există potențial de economisire, condiționat de analiza tehnică și financiară adaptată la modelul concret ales.

67. Ce tarife se aplică pentru energia partajată?

În baza cadrului aplicabil, pentru energia partajată, furnizorul percepe costurile aferente serviciului de distribuție, cu reduceri în funcție de tipul comunității: 30% pentru comunități locale și 15% pentru comunități regionale.

68. Înseamnă că energia partajată este complet gratuită?

Nu. Energia produsă de comunitate poate reduce costul energiei cumpărate de la furnizor, dar există costuri de rețea, costuri de investiție, operare, mentenanță, administrare și eventuale costuri financiare. Pentru beneficiar contează costul total, nu doar prețul energiei.

69. Ce plătește concret un membru?

Un membru poate avea trei categorii de plăți: factura de energie pentru cantitatea neacoperită după partajare, contribuțiile interne ale comunității și eventualele costuri legate de investiție, mentenanță sau administrare. De menționat că cheltuielile de administrare pot fi acoperite din venitul obținut în urma vânzării energiei electrice nepartajate.

70. Cine plătește investiția inițială?

Investiția poate fi acoperită prin contribuții ale membrilor, granturi, programe publice, finanțări nerambursabile, credite, parteneriate sau combinații ale acestora. Modelul trebuie să fie transparent și aprobat în prealabil de membri.

71. Ce costuri trebuie bugetate în afară de costul panourilor fotovoltaice?

Trebuie luate în calcul proiectarea, echipamentele, invertoarele, structurile de montaj, lucrările de instalare, contoarele, racordarea, mentenanța, asigurarea, administrarea, contabilitatea, auditul, eventualele costuri juridice și costurile de finanțare.

72. Cine suportă costurile de întreținere?

Comunitatea trebuie să stabilească regula internă. Costurile pot fi acoperite din cotizații, contribuții proporționale, venituri din energia nepartajată sau alte surse. Regula trebuie să fie prevăzută în statut, buget sau hotărârile comunității.

73. Ce se întâmplă dacă apar reparații sau înlocuiri de echipamente?

Trebuie să existe un fond de mentenanță sau o procedură de aprobare a cheltuielilor. Panourile au durată lungă de viață, dar invertoarele, bateriile sau alte componente pot necesita înlocuire mai devreme.

74. Cine beneficiază de granturi dacă acestea sunt obținute?

Beneficiarul grantului este stabilit în documentele finanțării. De regulă, grantul trebuie folosit pentru scopul proiectului și în beneficiul membrilor/comunității, nu pentru distribuirea de profit. Comunitatea trebuie să țină evidență clară și să respecte condițiile finanțatorului.

75. Cum se calculează recuperarea investiției?

Se compară costul total al proiectului cu economiile estimate și veniturile posibile din energia nepartajată, pe o perioadă realistă. Calculul trebuie să includă degradarea panourilor, mentenanța, tarifele, inflația, costurile de finanțare și riscurile de producție.

76. Există riscul ca economiile să fie mai mici decât cele estimate?

Da. Producția poate fi mai mică din cauza vremii, amplasamentului, umbrelor sau defectiunilor. Consumul membrilor se poate schimba. Tarifele se pot modifica. De aceea, este important ca beneficiarii să analizeze realist proiectul, să ia în calcul mai multe scenarii și să nu se bazeze pe economii garantate.

7. Energie nepartajată, vânzare, piață și echilibrare

77. Ce este energia nepartajată?

Energia nepartajată este energia produsă de centrala comunității care nu a fost alocată consumului membrilor în intervalul relevant. Ea reprezintă surplusul care trebuie gestionat potrivit contractelor și cadrului legal.

78. Ce poate face comunitatea cu energia nepartajată?

Comunitatea poate încheia contracte pentru vânzarea energiei nepartajate unui furnizor sau poate participa la piață, direct sau prin alte mecanisme permise de lege. Modelul ales influențează veniturile, obligațiile și responsabilitatea de echilibrare.

79. Cine cumpără energia nepartajată?

În anumite condiții, energia nepartajată poate fi cumpărată de furnizorul serviciului universal sau de alți participanți la piață. Contractul concret trebuie analizat și semnat înainte de funcționarea comercială a mecanismului.

80. Cum se stabilește prețul energiei nepartajate?

În baza cadrului aplicabil, Regulamentul cu privire la comunitățile de energie din surse regenerabile indică folosirea prețului de închidere al pieței pentru ziua următoare, iar în lipsa unei piețe lichide, aplicarea unor formule alternative. Este important de înțeles că surplusul nu trebuie tratat ca venit garantat la un preț fix.

81. Este mai bine să existe mult surplus?

Nu neapărat. Comunitatea este mai eficientă atunci când energia produsă este utilizată de membri. Surplusul poate aduce venituri, dar poate fi mai puțin avantajos decât autoconsumul/partajarea și poate crea obligații suplimentare.

82. Ce este responsabilitatea de echilibrare?

Este responsabilitatea pentru diferențele dintre producția/consumul estimat și cel real. În funcție de modul în care comunitatea vinde energia nepartajată, această responsabilitate poate reveni furnizorului serviciului universal, comunității sau poate fi transferată unui grup de echilibrare, potrivit regulilor aplicabile.

83. Membrii sunt responsabili financiar pentru dezechilibre?

Membrii fac parte din grupul de echilibrare al furnizorului lor pentru consumul propriu. Acest lucru înseamnă că ei nu sunt responsabili financiar pentru eventualele dezechilibre privind consumul. Dacă energia electrică nepartajată este vândută furnizorului serviciului universal, comunitatea trebuie să înregistreze transferul responsabilității de echilibrare pentru centralele electrice pe care le deține. În acest caz, comunitatea nu va fi responsabilă financiar pentru dezechilibrele create de centralele sale. Însă, în cazul comercializării energiei electrice nepartajate prin participarea la piața energiei electrice, inclusiv piețele organizate, atât direct, cât și prin agregatori, comunitatea, înregistrată în calitate de parte responsabilă de echilibrare, își va asuma responsabilitatea pentru dezechilibrele create de centralele electrice deținute, totodată comunitatea are dreptul de a transfera responsabilitatea de echilibrare către un grup de echilibrare. Astfel, pentru energia nepartajată a comunității, responsabilitatea depinde de contractele și mecanismele de piață alese.

84. Comunitatea are nevoie de licență?

Depinde de activitățile concrete desfășurate. Dacă activitatea intră în domenii care necesită licențiere sau înregistrări speciale, comunitatea trebuie să solicite actele necesare. Statutul de comunitate nu exonerează de obligațiile legale generale.

8. Guvernanță, schimbări în comunitate și riscuri

85. Ce trebuie să știe membrii înainte de aderare?

Membrii trebuie să înțeleagă scopul proiectului, contribuția financiară, regulile de partajare, durata implicării, drepturile de vot, procedura de retragere, modul de acoperire a costurilor, riscurile și cine răspunde de administrare.

86. Ce decizii trebuie aprobate de membri?

De regulă, membrii ar trebui să aprobe statutul, administratorul, investiția, bugetul, regulile de partajare, contractele importante, politica de mentenanță, modificările de membri și modul de utilizare a surplusului financiar.

87. Cum se evită conflictele între membri?

Prin reguli scrise, acces la informații, rapoarte periodice, criterii obiective de partajare, procedură de soluționare a disputelor și separarea clară între contribuții, beneficii și responsabilități.

88. Ce rapoarte ar trebui să primească membrii?

Cel puțin rapoarte privind producția, energia partajată, energia nepartajată, veniturile, costurile, defecțiunile, mentenanța, soldul financiar și modificările de membri sau de reguli.

89. Ce se întâmplă dacă un membru nu își plătește contribuția?

Statutul trebuie să prevadă consecințele: notificare, termen de remediere, suspendarea anumitor beneficii, recuperarea datoriei sau excluderea, cu respectarea drepturilor membrului și a procedurilor legale.

90. Ce se întâmplă dacă un membru vinde casa sau apartamentul?

Statutul și acordul de partajare trebuie să prevadă dacă drepturile se transferă noului proprietar, dacă membrul se retrage sau dacă este necesară o nouă aderare. Operatorul și ANRE trebuie informați atunci când se modifică datele relevante.

91. Ce se întâmplă dacă un membru părăsește comunitatea?

Comunitatea trebuie să actualizeze lista membrilor, regulile de partajare și, după caz, capacitatea sau contractele. Dacă plecarea afectează substanțial consumul sau capacitatea comunității, pot apărea efecte asupra energiei nepartajate și a modelului economic.

92. Poate comunitatea distribui profit sub formă de dividende?

Profitul financiar nu este scopul de bază. Dacă persoana juridică este cu scop lucrativ, profitul urmează să fie folosit pentru nevoile comunității și dezvoltarea activităților sale, nu pentru dividende între membri.

93. Care sunt riscurile principale?

Riscurile principale sunt: imposibilitatea racordării, costuri mai mari decât estimările, producție mai mică, reguli neclare, conflicte între membri, schimbări tarifare, mentenanță insuficientă și lipsa capacității administrative.

94. Cum poate CNED sprijini potențialii beneficiari?

Centrul Național pentru Energie Durabilă (CNED) poate oferi informare, orientare, modele de documente, explicații privind pașii, conectarea beneficiarilor cu instituțiile competente și sprijin pentru înțelegerea oportunităților de finanțare, în limitele competențelor.

9. Modele practice de comunități

95. Cum ar arăta o comunitate inițiată de primărie?

Primăria poate identifica instituții publice, gospodării și IMM-uri interesate, poate facilita consultările locale, poate pune la dispoziție un spațiu potrivit dacă legea permite și poate contribui la incluziunea consumatorilor vulnerabili. Modelul trebuie aprobat transparent și în interes public.

96. Cum ar arăta o comunitate într-un bloc locativ?

Asociația de coproprietari poate organiza membrii, poate analiza acoperișul blocului, poate decide dacă energia se folosește pentru spații comune sau pentru apartamente participante și poate gestiona contribuțiile și beneficiile prin reguli aprobate de locatari.

97. Cum poate participa un IMM local?

Un IMM poate fi membru dacă participarea nu devine activitatea sa principală. Practic, IMM-ul poate contribui la consumul comunității, la investiție sau la stabilitatea financiară, dar trebuie evitată capturarea proiectului de către un interes comercial dominant.

98. Cum pot fi incluși consumatorii vulnerabili?

Comunitatea poate prevedea reguli de partajare care alocă o parte din beneficii gospodăriilor vulnerabile, poate folosi granturi pentru reducerea contribuției inițiale sau poate implica APL pentru identificarea beneficiarilor. Trebuie asigurată protecția datelor și tratamentul nediscriminatoriu.

99. Ce model este mai ușor de replicat în orașe?

Modelul bazat pe asociații de coproprietari poate fi mai ușor de explicat în mediul urban, deoarece există deja o structură de administrare a blocului, un interes comun privind costurile și un potențial amplasament pe acoperiș.

100. Ce model este mai potrivit pentru sate?

În mediul rural, modelul inițiat de APL poate fi eficient, deoarece primăria poate mobiliza gospodării, instituții publice, întreprinderi locale și grupuri vulnerabile, precum și poate avea un acces mai ușor la resurse financiare, precum granturi. Succesul depinde de încredere, comunicare și sprijin tehnic.